

SAWAKO NATORI

KIRJA,
jota **ETSIT**

Suomentanut Raisa Porrasmaa

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Kirjallisuuden vientikeskus FILI on tukenut tämän kirjan kääntämistä. Suomentaja esittää lämpimät kiitokset Taiteen edistämiskeskukselle ja WSOY:n kirjallisuussäätiölle käännöstyön tukemisesta sekä Eija Sammallahdelle ja Kaisa Kankaalle tekstin kommentoimisesta.

Kirjassa esiintyvät lainaukset:

Tarinassa 1 Kaoru Shōjin teoksesta 『白鳥の歌なんか聞えない』,

Joutsenlaulua ei kuulu. Suomennokset ovat tämän kirjan suomentajan.

Tarinassa 2 Raymond Chandlerin teoksesta *Pitkät jäähyväiset*,

suom. Kalevi Nyytäjä. WSOY 1999.

Tarinassa 3 Michael Enden teoksesta *Momo*, suom. Marikki Makkonen. WSOY 1973, 2025.

Tarinassa 4 Kaho Nashikin teoksesta 『家守綺譚』, *Iemori kitan – Talonvartijan ihmeelliset kertomukset*. Suomennokset ovat tämän kirjan suomentajan.

Japaninkielinen alkuteos 『金曜日の本屋さん』

Copyright © 2016 by Sawako Natori

All rights reserved.

Original Japanese edition published by Kadokawa Haruki Corporation.

Finnish language edition arranged with Kadokawa Haruki Corporation through Emily Books Agency LTD., and Casanovas & Lynch Literary Agency S.L.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-51197-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

1. Tärkeää kirjaa etsimässä	7
2. Ei vielä Marlowen veroinen.....	59
3. Minun Momoni, sinun Momosi	127
4. Noharan merkilliset kertomukset.....	187

1.

TÄRKEÄÄ KIRJAA ETSIMÄSSÄ

Kerrotaan, että eräällä pohjoisen Kantōn alueella sijaitsevalla pienellä asemalla oli kirjakauppa, josta voi löytää juuri sen kirjan, jonka haluaa lukea. ”Juuri se kirja, jonka haluaa lukea” saattaa toki viitata hyvinkin monenlaisiin kirjoihin, mutta tässä tapauksessa mukana taitaa olla nyanssi, että tästä kirjakaupasta voi löytää kirjan, jota juuri sillä hetkellä tarvitsee.

Työnsin nenälle valahtaneet silmälasit paikoilleen ja nostin katseen puhelimesta lukemistani nettihuhuista. Olin voinut esittää epäilyksiä: ”Voiko tuo muka pitää paikkansa?” tai äyskäistä: ”Täysin mahdotonta!” En kuitenkaan tehnyt niin. En pystynyt siihen. Tyydyin sen sijaan jatkamaan etsintöjäni ääneti. Saatuani aseman ja kaupan nimen selville tutkin seuraavaksi, miten pääsisin sinne.

Selasin jälleen sosiaalista mediaa junassa matkalla huhuissa mainitulle asemalle. Olin istunut junassa jo kaksi ja puoli tuntia. Aika kului hetkessä, kun luin kaverien, kaverien kaverien, tuttavien ja täysin tuntemattomien ihmisten päivityksiä sekä niihin linkattuja juttuja ja kylvin postauksiin suorastaan epäkohteliaan paljon emojeita ja muita reaktioita. Silti kaksi ja puoli tuntia oli pitkä aika saada kulumaan. Laskeutuessani portaita Hirōn metroasemalla Tokiossa iltataivas oli värjäytynyt oranssiksi, mutta nyt ulkona oli täysin pimeää. Merkilisen kirkkaana hohtava kuu kertoi junan ikkunan läpi, että ilta oli varsin vilpoisa. Muistelin kaiholla kotiin jättämäni paksua untuvatakkia kun tajusin, että oli vasta maaliskuu.

”Vielä kolme asemaa”, mutisin kuin kannustukseksi itseleni ja korjailin silmälasien asentoa.

Junassa oli niin tyhjää, että olisin voinut hyvin ilmaista tuntojani avoimesti ääneenkin. Iltakahdeksan perjantaina oli ajankohta, jolloin vaunussa olisi hyvin voinut nähdä viikon työstä vapautuneiden toimistotyöntekijöiden kuhinaa, mutta vastapäinen seitsemän hengen penkki ammotti tyhjänä. Omalakaan penkilläni ei istunut muita kuin minä. Jätettyäni lukuisia kommentteja sosiaaliseen mediaan avasin vaihteen vuoksi selaimen ja kirjoitin: ”Miksi Chōrin-linjalla on niin vähän matkustajia?” Hakutulokset paljastivat, että ilmeisesti tämän linjan matkustajat olivat pääasiassa opiskelijoita ja lukuun ottamatta niitä aikoja, kun he kulkivat kouluihin ja pois, oli junissa aina ”hämmästyttävä vähän matkustajia”. Törmäsin jopa blogiin, jossa sen vuoksi päiviteltiin, että tätä menoa ”väestön vanheneminen väistämättä riistäytyy käsistä”.

”Vai sellaista.” Nyökyttelin silmälasiani hipelöiden ja kohotin sitten katseeni.

”Oho?”

Juna oli juuri pysähtynyt Kamadon asemalle. Nimi kuulosti tutulta.

”Ei mutta täällähän on meidän yliopiston...”

Olin kuullut, että opintoni jatkuisivat tämän aseman lähellä sijaitsevalla Kamadon kampuksella kolmantena opiskeluvuonna. Ajatella, että se sijaitsi tosiaan näin syrjäisessä paikassa. Yliopiston esitteessä kerrottu matkustusaika oli selvästi laskettu kaikkein sujuvimpien vaihtojen mukaan, mutta tässä maassa niin sujuva liikkuminen ei ollut mahdollista. Samassa palasin tolkkuihini. *Eihän se koskekaan enää minua, koska olen ilmoittautunut poissaolevaksi enkä jatka kolmannelle vuosikurssille.*

Vääntäydyin istuimellani ikkunaa kohden katselemaan pimeää maisemaa. Korkeita rakennuksia ei enää näkynyt, ohi vilisi loputtomiin levittäytyviä riisipeltoja, isoja mainoskylttejä ja siellä täällä muutamia asuintaloja. Lähellä juna-linjaa seisovien komeiden talojen isoilla pihilla kasvavat kirsikkapuut kukkivat valkoisenaan. Hentoa valoa hohtavat kukat nähdessäni havahduin taas kevään tuloon. Kevät koitti kaikille tasapuolisesti. Riippui ihmisestä, missä ja millaisin tuntein sen tuloon reagoi.

Äkkiä olin kyynelten partaalla. Ravistin hätäisesti päätäni ja painoin sitten otsan ikkunaruutuun. Junan hidastaessa vauhtia tärinä sai silmälasini taas valahtamaan.

”Seuraavaksi Nohara”, kuulutus kertoi, ja tiesin olevani

perillä. Nostin repun selkään ja jäin yksin tyhjälle asemalle. Olin laiturilla, jonka molemmiin puolin kulki junalinja. Kumpaankin suuntaan kulkevat junat pysähtyivät siinä yhtä aikaa. Oli vielä toinenkin laiturin, mutta takana avautui tyhjä tontti, joten sen toisella puolella ei ollut kiskoja. Laiturilla ei ollut valoja, vaan se oli täysin pimeänä. Olivatkohan junavuorot jo loppuneet tältä päivältä? Katselin ihmetellen kumpaakin laituria vuorotellen, mutta missään ei näkynyt kirjakauppaa. Päätin suunnata laiturin päästä alkaville portaille loisteputkien valon johdattelemana.

Portaita pitkin pääsi ylikulkusillalle ja siltaa pitkin aseman ovelle. Portaiden juuressa oli myös pieni hissi, rullaportaat sen sijaan puuttuivat. En käynyt yliopiston kerhoissa enkä osa-aikatöissä, joten liikkumiseni rajoittui yliopiston ja kodin välillä kulkemiseen. Huonokuntoisena valitsin epäröimättä hissin.

Noharan aseman ylikulkusilta ei ollut yhtä suuri kuin Tokion isojen asemien, mutta kuitenkin paljon massiivisempi kuin olin laiturin ulkonäön ja tunnelman perusteella odottanut. Sillalla oli paksut seinät, valot loistivat kirkkaina, ilmastointi toimi hyvin. Kirjakauppa oli sillalla laiturille laskeutuvia portaita vastapäätä. Puoti tosiaankin sijaitsi aseman sisällä. Suuntasin sitä kohti reippain askelin.

Ylikulkusillalle avautui isot ikkunat ja automaattinen lasiovi, joista näin sisälle. Astelin hitaasti eteenpäin ja kurkin samalla kauppaan. Siellä ei näkynyt mitään huomionarvoista, liike vaikutti tuiki tavalliselta. Myyntitiski ei ollut kovin iso, ja sen lisäksi oli esittelypöytä ja muutama kirjahylly, jotka oli

sijoiteltu varsin väljästi. Käytetyn tilan ja kirjahyllyjen määrän perusteella täällä tuskin pystyttiin sen kummempaan kuin esittelemään maineeseen nousseita teoksia, joiden pohjalta oli tehty elokuvia. Palkittuja kirjoja, suosittuja sarjakuvia sekä bestsellereiksi kutsuttuja luomuksia olisi kouralliselta kirjailijoita.

”Tuleekohan tästä mitään?” ähkäisin hermostuneesti.

Tartuin taas silmälaseihini. Oliko tämä todellakin kauppa, josta saattoi löytää ”juuri sen kirjan, jonka halusi lukea”? Ehkä koko juttu oli vain mielikuvituksen tuotetta.

Kirjakaupan lasiseinän jälkeen seurasi kermanväristä betoniseinää, jota vasten nojauduin hienoisen matkaupuksen vallassa. Mikä takanani avautuva kauppa oikein olikaan? Väsymys ylitti selvästi uteliaisuuteni niin, etten saanut jalkojani liikkeelle. Huokasin ja valahdin kyykkyyn.

Samassa kermavärisen seinän toisessa päässä lasiovi avautui ja joku tuli ulos. Kepeät askeleet lähestyivät hypähdellen ja pysähtyivät eteeni. Tuijotin yhä lattiaa.

”Päivää!” Riemukkaan reipas ääni kantautui korviini.

Kohottaessani kasvoni kohtasin katseen, joka sädehti kuin ensi kertaa Disneylandiin saapuneella lapsella. Naisen kirkkaat silmät olivat todella suuret. Paksut ripset kaareutuivat niiden yläpuolella. Mustat silmäterät näyttivät huomattavan isoilta, ehkä vähäisen valon tai piilolinssien vuoksi, tai sitten silmät olivat sellaiset luonnostaan. Kenties kasvojen muut osat olivat suhteessa tavanomaista pienemmät, sillä katse tuntui tarpeettoman intensiiviseltä.

”Huh!” älähdin hölmösti.

Voimakaskatseinen nainen oli kumartunut eteeni aurinkoinen hymy huulillaan. Hän pyyhkäisi kevyesti kiharretut hiukset rinnaltaan selkäpuolelle. Nenääni löyhähti sitruks hedelmille vivahtavan hajuveden tuoksu, kun hän äkkiä kysäisi: ”Oletko kokenut?”

”Häh?”

”Tarkoitan, että onko sinulla aiempaa kokemusta.”

Oliko tämä se urbaanilegendojen nainen, joka pokaa miehiä? Rehellisesti sanottuna iskuyritys tuntui aivan liian suorasukaiselta, mutta minulle suotu raikas hymy pakotti vastaamaan, tai muuten tuntisin miehuuteni loukatuksi.

”No tavallaan kyllä.”

”Sehän hyvä!” nainen lausahti ja pamautti kätensä onnellisen näköisenä yhteen. ”Voitko heti käydä toimeen?”

”Ai nytkö?” huudahdin ällistyneenä.

”Niin, totta kai nyt heti.” Nainen nyökytteli hymysuin. Sitten hän kopautti seinää pääni yllä. ”Tarvitsen todellakin kipeästi työvoimaa.”

Nousin kiireesti seisomaan ja huomasin seinällä julisteen, jossa rekrytoitiin kirjakauppaan osa-aikatyöntekijöitä kovalla kiireellä.

”Yksi osa-aikainen lopetti, kun muutti muualle aviomiehensä töiden takia, niin että pulassa ollaan. Sinullahan on siis kokemusta osa-aikatöistä kirjakaupassa?”

”Ai tarkoitat osa-aikatöitä...”

Tiedostin karmean väärinymmärrykseni, korjasin silmälasiani ja kiirehdin lisäämään: ”En oikeastaan tullut tänne osa-aikatöiden perässä. Anteeksi vain.”

”Voi niinkö...”

Suurten silmien loisto himmeni hetkessä. Samassa nainen näytti kuitenkin olevan jo toisissa aatoksissa, sillä hän napsautti sormiaan ja kysyi: ”Oletko siis asiakas?”

”Kyllä, tavallaan...”

Nainen ei näyttänyt välittävän puolivillaisesta vastauksestani vaan katseidemme kohdatessa soi minulle jälleen anteliaan hymyn. Katsoin hermostuneesti pois ja huomasin viimeinkin hänen sammaleenvihreän esiliinansa rinnuksiin kiinnitetyn nimikyltin: Minami Makino. Hän huomasi katseen ja kohotti kylttiä.

”Olen tämän kirjakaupan myymäläpäällikkö Minami. Tervetuloa Kinyōdōhon eli Kirjakauppa Perjantaihin!”

Kuulosti siltä kuin hän olisi toivottanut tervetulleeksi anime-kulttuurista tuttuun *maid*-kahvilaan. Tervehdys sai minut jo miltei lannistumaan, mutta loppujen lopuksi päädyin myymäläpäällikkö Makinon kehotuksesta sisälle kauppaan.

Makino asteli nurkassa olevan kassatiskin taakse. Silmäilin epävarmasti ympärilleni tietoisena myymäläpäällikön katseesta. Esittelypöydälle oli kasattu pelkästään viimeisintä Naoki-palkinnon voittajaa. Se myi juuri nyt eniten ja oli asetettu jokaisessa kirjakaupassa kaikkein näkyvimmälle paikalle. Esillepano ei näyttänyt mitenkään huomiota herättävän raikkaalta, juuri tälle tietylle kaupalle ominaiselta. Suuntasin innottoman katseeni pokkarihyllä kohti.

Silmäilin s-kirjaimella alkavien kirjailijoiden joukkoa. Annoin katseeni hieman hidastua Renzaburō Shibatan kohdilla ja tarkastelin kutakin kirjaa varovasti. Sōji Shimada,

Rio Shimamoto, Minato Shiyukawa. Hidastin tahtia entises-tään ja seurasin sormellani kirjojen selkämyksiä. Kazuma Shinjō, Kazufumi Shiraishi, Saburō Shiroyama, Yukiya Shiyōji... Historiallisia romaaneja, dekkareita, romantiikkaa, kauhua, talouteen liittyviä romaaneja, kepeitä lukuromaa-neja... Pelkästään s-alkuisten kirjailijoiden teoksia oli vali-koimassa runsaasti ja montaa eri lajia. Päädyin silti lopulta huokaisemaan: ”Eipä tietenkään...”

Olen ollut löytänyt etsimääni tästäkään liikkeestä. Kumar-sin myyntitiskin takana seisovalle Makinolle ja lähdin astele-maan kohti liukuovea. Ehdin huomata, että hän näytti olevan sanomaisillaan jotain, mutten enää pysähtynyt.

Juuri kun olin pääsemässä ovelle se lipui auki hienoisen värinän saattelemana. Luulin asiakkaan olevan tulossa sisään ja kohotin sen kummempia miettimättä katseeni.

Minua mulkoili silmiä raastavan räikeän violettiin pukuun sonnustautunut mies, jolla oli vaaleaksi värjätty pystytukka. Olen itse reilut 172 senttimetriä pitkä, ja mies oli minua kymmenisen senttiä lyhyempi, mutta ruumiinrakenteeltaan vankka ja ennen kaikkea kasvoiltaan pelottavan näköi-nen. Pikaisen arvioni perusteella hän ei vaikuttanut miten-kään kunnialliselta, vaan toi pikemminkin mieleen *yakuza*-gangsterin. Ynähdin pelästyneesti ja pinkaisin karkuun. Ehdin tajuta töppäilleeni pahan kerran, kun samassa törmä-sin kirjapinoon. Opuksat putoilivat lattialle kuivan kahinan säestyksellä. Pystytukka alkoi tietenkin ärjyä minulle.

”Hei poika, mitä oikein puuhaat! Sinä peeveli vahingoitat tuotteita! Mitä häh?”

Kumarsin epätoivon vallassa mahdollisimman nöyrästi omanarvontuntoa vailla, kun takaani kantautui valoisa ääni: ”Älä viitsi pelotella asiakkaita, Yasu-kun.”

Samassa ovi liukui jälleen auki kuin jonkun käskystä. Tällä kertaa sisään astui niin valtavan pitkä mies, että hän näytti joutuvan hieman kyyristymään ovenkarmin alla. Tulijalla oli samanlainen sammalenvihreä esiliina kuin Makinolla. Nimi-kyltissä luki Kō Sugawa. Toinen myyjä ilmeisesti.

Kahden selvästi erikokoisen miehen täyttyessä varsin kapean uloskäynnin aloin epäröimään enkä päässyt luikah-
tamaan pakoon, vaikka mieli teki.

”Ai, Sugawa-kun. Terve. Olitko mukana asioilla?”

Pitkä mies kohotti katseensa Makinon sanat kuultuaan. Korjasin vaistomaisesti lasieni asentoa ihaillessani hänen komeita kasvojaan ja silmiensä väriä. Mustien hiusten ja perijapanilaisten, hienopiirteisten kasvojen keskellä siniset silmät korostuivat poikkeuksellisella tavalla.

Sugawa kohotti verkkaisesti ostoskassia, josta pilkisti vihanneksia ja maitopurkki, ja Yasuksi kutsuttu pystytukka vastasi hänen sijastaan: ”Törmättiin sattumoisin aseman sisäänkäynnillä. Vai mitä? Kerro nyt, että autoin ostosten teossa.”

Ehdin jo ihmetellä, tarvittiinko kirjakaupassa todella kasviksia ja maitoa, mutta kummastukseni haihtui kun näin, mihin Sugawa oli menossa. Kassaa vastapäätä olevassa tilassa kohosi baaritiski jakkaroineen sekä pieni pöytä tuoleineen. Tilan sisustus ja tunnelma olivat valaistusta myöten toisenlaiset kuin kirjakaupassa, joten olin tähän asti luullut

sen olevan täysin toinen liike, mutta mitä ilmeisimmin se kuuluikin kauppaan.

”Ai tämä onkin kirjakahvila?” kysyin ja käännyn Makinon puoleen.

Hän heilautti kättään ja torjui: ”Ei, ei ole. Kinyōdō on vain kirjakauppa, johon kuuluu myös kahviotila.”

”Mutta sehän on juuri kirjakah...”

”Jos Minami sanoo, että ei ole, niin sillä selvä! Mitä hittoa, poika?”

”Kuule, Yasu-kun, luin jostain, että yritys menee helposti nurin, jos omistaja on lyhytpinnainen. Pidähän varasi.”

En voinut olla tarttumatta Makinon rauhoitteleviin sanoihin.

”Omistajako...?”

Pystytukka lähti tepastelemaan minua kohti jäykästi nykytellen ja lausui: ”Joo-o. Meikäläinen on Kinyōdōn omistaja Yasuyuki Waku. Onko jotain purnaamista?”

”Ei missään nimessä. Ei mitään valittamista, ei todella-kaan. Tämä on siis kirjakauppa, jonka yhteydessä on kahvio. Selväksi tuli.”

Hymyilin epätavanomaisen ystävällisesti, sillä olin tajunnut, että kauppa oli kytköksissä pelottavaan porukkaan. Oli selvää, etten halunnut olla missään tekemisissä moisen puljun kanssa, vaikka sieltä olisikin löytynyt kirja, jota etsin.

”Minäpä lähden tästä...”

Blondi omistaja oli sopivasti siirtymässä peremmälle, joten pinkaisin hänen auki jättämäänsä kulkutietä ja onnistuin pääsemään liukuovesta ulos.

Makino kiirehti perääni kysymään: ”Eikö etsimääsi kirjaa löytynyt?”

”Ei valitettavasti.”

”Mitä jos minä etsisin vielä?”

”Voi, ei tarvitse. Tämä riittää...”

”Mutta...”

Myymäläpäällikkö yritti sanoa jotakin, mutta en ollut kuulevinanikaan vaan säntäsin karkuun minkä jaloistani pääsin.

*

Aivastukseni kajahti autiolla junalaiturilla. Se oli jo neljäs. Kevätyön viileys ei armoa tuntenut. Kello oli yli yhdeksän, ja vatsanikin kurni.

”Eikö tämä oikeasti pelaa?”

Heilautin älypuhelimtani ja huokaisin syvään. Noharan asemalla oli uskomattoman huono kenttä, viestien lähettäminen ei ollut hetkeen onnistunut ollenkaan. Sosiaalinen media, reittiopas, sähköposti tai tekstiviestit eivät toimineet. Hengitys huurusi niin, että mieleni synkkeni entisestään.

Junia ei ollut kulkenut yli puoleen tuntiin, vaikka laiturilla olevien aikataulujen mukaan niitä olisi pitänyt olla tähänkin aikaan kaksi tunnissa. Olin jo kärsivällisyyteni rajoilla, mutta päästäkseni ulos asemalta minun olisi pitänyt kulkea ylikulkusiltaa kirjakaupan ohi, ja se tuntui vastenmieliseltä.

”Mikä neuvoksi?”

Pyyhin silmälasien linssejä takin hihaan ja kyykistyin sitten alakulon vallassa. Silloin raide numero kolmosen valot räpsähtivät päälle.

”Oho, tuonneko...”

Jäin empimään, pitäisikö siirtyä kolmosraiteelle, kun korviini kantautui puhetta. Hetken kuluttua laiturille laskeutui väkeä, tulijoita virtasi tauotta yksi toisensa perään, kunnes koolla oli noin sadan hengen joukko.

Loisteputkien valossa kylpevän seurueen ulkomuoto oli kauttaaltaan merkillinen. Pyyhin silmälasia moneen kertaan ja siristelin silmiäni. Joukossa oli karvakorvaisia hahmoja, sarvekkaita, paksuhäntäisiä, yksisilmäisiä, kolmisilmäisiä, pitkänenäisiä, siivekkäitä. Oli hahmoja, joiden pään tilalla oli pata, oli valkoiseen kimoonon verhoutuneita, sotkutukkaisia olioita, repaleisiin valkoisiin kankaisiin pukeutuneita otuksia...

Suurin osa heistä ei näyttänyt ihmiseltä ollenkaan. Mitä iloisemmin merkillinen porukka elämöi, sitä enemmän minua alkoi pelottaa. Muutama heistä huomasi minut ja vilkutti ystävällisesti, mikä sai oloni yhä pelokkaammaksi.

Lopulta laiturilla kajahti naisen äänellä junan tulosta ilmoittava kuulutus, ja kulkupeli keinahtelikin kolisten laiturille. Ikkunoiden läpi näin, että se oli sisustettu tatamimatoilla.

”Entisaikojen tatami-junako...?”

Juna sopi liiankin hyvin laiturilla odottavan kummajaisyoukon tyyliin. Olin jo unohtanut kylmyyden ja nälän ja keskityin vain tuijottamaan, miten erikoinen poppoo kipusi junaan, joka lähti täysin normaaliin tapaan liikkeelle. Vaunut katosivat

pian näkyvistä, laiturilla oli tyhjentynyt. Valot sammuihin räpsähtäen. Aloin tärähtää kauttaaltani kuin olisin päässyt kahleista ja ryntäsin sitten portaat ylös, koska en muutakaan keksinyt.

Kirjakauppaan saapuessani esittelypöydälle kirjoja järjestämässä ollut Makino keskeytti askareensa ja katsahti minuun.

”Tervetuloa Kirjakauppa Perjantaihin!”

”Ei tarvitse enää...”

En saanut muuta sanottua vapinallani. Makino tuijotti minua ja kysyi sitten: ”Onko kaikki hyvin? Näytät kalpealta.”

”Laiturilla oli kylmä.”

”Vielä on varsin pitkä aika seuraavan Tokion junan tuloon.”

”Nälkäkin iski.”

”Yritin kyllä kysyä, haluaisitko odottaa täällä, mutta menit kumman näköiseksi ja säntäsit ulos.”

”Näin tuolla hirviöitäkin...”

Tuskaisen tunnustukseni kuultuaan Makino vain pyyhkäisi kiharansa selkäpuolelle ja hymyili aurinkoisesti.

”Näit siis hirviöiden öisen kulkueen, vai mitä?”

”Mikä se on?”

”Tilausjuna kaupparamme asiakkaille. Käyvät muun muassa ihailmassa luumunkukkia yhden yön reissulla.”

Keskustelumme oli ilmeisesti kantautunut baaritiskillä pötkäriä lukevan kirjakaupan omistajan Yasun korviin, sillä hän puuttui puheeseen: ”Me tarjotaan asiakkaille paitsi kirjoja, myös tilaa.”

Mies viittilöi kämmenellään ympärilleen, ja Makino nyökkäsi.

”Asiakkaat vuokraavat meidän kahviotilaa, ja aina toisi-
naan täällä pidetään ääneenlukuiltoja ja luentoja sekä luku-
piirejä. Hirviölukupiirissä oli tunnelma katossa.”

”Retkestä tiedotettiin myös lukupiiriin osallistumatto-
mille tyypeille, ja koko porukka vuokrasi tilausjunan ja meni
luumunkukkia ihailemaan ja kertoilemaan kummitusjuttuja
ja hirviötarinoita. Pukukoodi oli ’kummajainen’.”

Olin ilmeisesti nähnyt hirviöitä esittävän cosplay-
porukan, joka oli menossa huviretkelle.

”Onhan nyt sopivasti perjantaiyö.”

”Kuutamokin on kaunis, täydellinen sää öiselle juna-
retkelle”, Makino säesti Yasua ja katosi sitten kassatiskin
takana olevasta ovesta.

Siirryin kahvion puolelle ja istahdin jakkaralle baaritiskin
ääreen. Kahden istuimen päässä Yasu tiiraili minua terävästi
aika ajoin, mutta olin jo liian väsynyt pelätäkseni.

”Olisiko jotain... tekisi mieli juoda jotain lämmintä. Voinko
tilata myös ruokaa?”

Tiskin takana seisova Sugawa nyökkäsi ääneti.

Mies oli ollut taittelemassa paperisia kansia kirjojen suo-
jaksi. Hän kaivoi esiliinansa taskusta muistiinpanovihkosen
ja raapusti siihen jotakin.

”Häh, kommunikoiko hän kirjoittamalla?”

Sugawa näytti, mitä oli kirjoittanut.

*Merilevään käärityt mochtit 400 jeniä. Paahdetulla soija-
jauholla kuorrutetut mochtit 400 jeniä. Makealla paputahnalla
päällystetyt mochtit 500 jeniä (hinnat sis. alv.)*

”Pelkkiä mocheja...”

Yasu vastasi heti tiedostamattomaan mutinaani: "Paikan menu määräytyy Sugawan kunkin päivän tunnetilan mukaan. Onko jotain inisemistä?"

"Ei toki. Ajattelin vain, että pelkkiä riisitaikinapalloja tarjoava kahvilahan on tuore idea."

"Johan nyt! Ja sanoinhan, ettei tämä ole mikään kahvila vaan kahviotila!"

"Anteeksi", pahoittelin kumarruksen kera.

Sugawa tarkasteli minua tiukasti. Tässä valaistuksessa hänen silmiensä sinessä erottui erilaisia sävyjä, ne näyttivät todella maagisilta. Suuni alkoi liikkua itsestään kuin hänen katseensa lumoamana: "No, ottaisin sitten merilevään käärityt *mochit*."

Sugawa nyökkäsi syvään ja kävi toimeen. Valkoiseen paitaan ja mustaan rusettiin pukeutuneena hän näytti selvästi baarimikolta sammaleenvihreästä myyjän esiliinasta huolimatta. Hänellä oli hyvä ryhti, ja hän kiehautti kauniin elkein vettä ja pani hautumaan paahdettua vihreää *hōjicha*-teetä. Sitteen hän kaivoi esiin halsterin, nosti sen kaasukeittimen päälle ja paahtoi siinä riisikakkuja, jotka kastoi sulatetulla sokerilla maustettuun soijakastikkeeseen ja kääräisi lopuksi merileväarkkeihin. Soijan värjäämä ja sopivasti kostuttama merilevä ja hieman paahtuneen riisikakun tuoksu saivat vatsani kurnimaan niin äänekkäästi, että hotkaisin siniselle posliinilautaselle asetetut riisipallerot hetkessä.

Olin puhaltelemassa ja siemailemassa kuumaa teetä, kun panin merkille Sugawan takana kohoavan kirjahyllyn, joka oli samanvärinen kuin astioita ja alkoholipulloja kannatteleva

hylly. Pyyhin teestä kohoavan höyryn sumentamat lasini, tarkastelin sitten hyllyä uudelleen ja huomasin siellä erikokoisia kirjoja.

”Mitä kirjoja tuossa hyllyssä on?”

”Hohoo. Huomasitpa vihdoinkin. Ne eivät ole myynnissä, mutta voit vapaasti lukea niitä kahviossa. Pyydä vain, jos siellä on sinulle mieluisia kirjoja tai kirjailijoita, tai päivän mielialaan sopivia kirjoja. Sugawa antaa sinulle kutakuinkin sopivan opuksen.”

”Oho. Vai kutakuinkin...”

”Kuules, poika. En tarkoittanut ylimalkaisesti tai huolettomasti, vaan juuri siihen hetkeen sopivaa”, Yasu ärähti niin, että sylki pärskähti.

Työnsin silmälaseja parempaan asentoon ja annoin katseen kiertää kirjanselkiä reunasta alkaen.

”No, miten on? Löytyykö kirjoja, joita haluaisit lukea? Mangaakin tuolla on.”

”No ei oikeastaan. En pahemmin perusta romaaneista enkä mangastakaan.”

”Hetkonen, hetkonen! Oikeasti? Inhoat kirjoja, mutta tulit silti kirjakauppaan? Mitä se sellainen peli on?”

”En tarkoittanut, etten ollenkaan lukisi, mutta en käsitä teosten syvällisempiä merkityksiä eli voisi kenties sanoa, että ymmärrykseni jää pinnalliseksi. En päädy edes sellaisiin yleisiin näkemyksiin, joista kaikki muut ovat samaa mieltä. Pahimmillaan erehdyn perustavanlaatuisissa tulkinnoisakin, joten minulla ei todellakaan ole pätevyyttä lukea romaaneja tai mangaakaan.”

”Vai pätevyyttä!”

Yasu nieleskeli tyhjää ja vaihtoi sitten katseita Sugawan kanssa. Sugawa kaatoi kuppiini lisää teetä ja kysäisi sitten: ”Onko tuolla sinulle tuttuja kirjoja?”

Liikutuin niin kuullessani ensi kertaa hänen äänensä, joka oli odotusteni mukaisesti lempeä ja kaunis, etten saanut hetkeen vastattua. Emmittyäni tovin osoitin hyllyä silmieni korkeudella.

”Tuo kirja... kolmas vasemmalta, *Kuoleman kynnyksellä*, on tuttu, luin sen vuosi sitten”, totesin ja vaikenin.

Sugawa ei vaatinut minua kertomaan vaikutelmiani tai muuta, räpytteli vain hiljaa silmiään. Siemaisin nolostellen teetäni. Lasini huurtuivat jälleen. Yasu keskeytti mykkäkilpailumme kovaäänisesti.

”José Saramagon *Kuoleman kynnyksellä*hän on ilmestynyt jo aikaa sitten. Jännä, että löysit sen vielä jostain.”

”En sentään, luullakseni kappaleeni oli ostettu silloin, kun se ilmestyi.”

”Luullaksesi?”

”Niin tuota...” Jäin epäröimään vastaustani. ”Se kirja oli isän...”

Toviksi mieleeni kohosi kirkkaana hohtavien kattovalojen valaisema kirjavarasto, kattoon asti kohoavat valtavat puiset kirjahyllyt, tukeva musta nahkasohva hyllyjen välissä. Tunsin jotain haaleaa valahtavan pitkin poskeani. Aloin hermoilla huomattessani, miten epäluuloisen Yasun syvälle painuneet pyöreät silmät pyöristyivät entisestään. Olin tainnut vuodattaa kyynelen. Nappasin silmälasini ja pyyhin niitä

piilottaakseni liikutukseni. Turha toivo. Sugawakin suuntasi sinisen katseen minua kohti kulmat kurtussa ja taitteli samalla taas kirjakaupan nimellä varustettuja paperikansia kuin origameja. Asettelin silmälasit alistuneesti takaisin nenälleni.

”Anteeksi, tuota, olen pahoillani. Kas tässä maksu...”

Kurkkuani kuristi, kun asetin tiskille tasan 400 jeniä.

Sugawa totesi: ”Se löytyy kyllä.”

”Häh?”

”Kysypä vielä sitä etsimääsi kirjaa Minamilta... siis myymäläpäällikkö Minamilta. Se löytyy varmasti”, Sugawa toisti ja vilkuili sitten sinisilmiään räpytellen kassatiskin suuntaan.

Seurasin hänen katsettaan ja näin, miten kassatiskin takana oleva ovi avautui. Esiin lipui valkoinen aave. Tuijotin herkeämättä ja mykistyneenä, kun olento tepasteli luokseni ja tempaisi sitten päänsä irti. Makinon kasvot tulivat näkyviin.

”Ajattelin pitää seuraavaksi Tenavat-teemaisen tapahtuman. Tein sitä varten Ressu-puvun.”

Makino raapi päätään kikatellen mutta todella itsevarman näköisenä ja sai Yasun kiristelemään hampaitaan.

”Annapa olla. Tapahtuman voit pitää, mutta pukuja ei tarvita.”

Sugawakin pudisteli päätään ja näytti olevan samaa mieltä.

”Taas sama juttu. Teillä kahdella taitaa olla taipumus yrittää estää minua tekemästä, mitä haluan? Kysytäänpä siis asiakkaaltamme. Mitä sanot?”

Makino katseli minua silmät suurina.

”Luulin jo, että olit sen hirviöjunan porukasta myöhästynyt osallistuja...”

Yasu naurahti rehelliselle mielipiteelleni karkeasti, ja Makino puolestaan tarkasteli tyytymättömänä Ressunaamiota, joka todellakin näytti selvästi kummitukselta.

”Ja minä kun vaivalla tämän pakiersin.”

”Ei huolta. Ei se hukkaan mene. Voidaan käyttää sitä kummajaistapahtumassa”, Yasu kiusoitteli ja nauroi taas.

Todettuani, että olin saanut kysyneeni asettumaan, käänsin katseeni taas Sugawaan ja kysyin: ”Tarkoititko todella sitä, mitä äsken sanoit?”

Sugawa nyökkäsi jälleen painokkaasti. En ollut kysynyt Yasulta mitään, mutta hän sekaantui taas keskusteluun: ”Kehtaatko epäillä meitä? Totta kai mies on tosissaan. Minami on toivoton valmistamaan pukuja, mutta kirjojen suhteen häneen voi luottaa.”

”Oho? Et kai mennyt kehumaan minua?” Minami veti murska-arvion saaneen naamion takaisin päähänsä, keinahteli paikallaan ja mutisi sitten käheällä äänellä: ”Nolottaa ihan.”

Yasu taisi olla varsin vaivalloinen ihminen. Laskeuduin jakkaralta ja kumarsin Minamille, jonka kasvot olivat taas tulleet näkyviin päähineen alta.

”Etsin kirjaa, jonka isäni haluaisi lukea. Se on Kaoru Shōjin *Joutsenlaulua ei kuulu*.”

Minami äännähti heti sen kuuloisena, että kirja oli tuttu, mutta Sugawa viittilöi torjuvasti ja lausui sitten matalalla äänellä: ”Ei taida olla kyse pelkästä kirjasta.”

Olipa hän terävä. Nyökyttelin kolmikkoo katsellen.

”Olen pulassa, koska en löydä isältä saamaani kirjaa.”

”Mistä mahtaa olla kyse, kertoisitko tarkemmin?”

Minami asetti hänelle ojentamani Ressun pään lepäämään tiskin reunaan, tarjosi minulle jakkaraa ja istahti viereeni. Jäin siihen kirjakaupan väen keskelle, Minamin ja Yasun saartamaksi Sugawan seisoessa meitä vastapäätä. Työnsin silmälaseja parempaan asentoon ja aloin kertoa: ”Meillä oli romaani, jonka isä oli lukenut opiskeluaikoinaan ja tallettanut kirjavarastoomme. Otin sen omin päin lukiossa ollessani... ja hukkasin.”

”Mitä hittoa, penteleen huolimaton kakara”, Yasu mutisi kulmiaan kurtistellen.

”Aioin palauttaa sen heti luettuani. Mutta kuljeskelinkin vain kirjan kanssa enkä oikein saanut tilaisuutta edes lehteillä sitä, kun jo huomasin kadottaneeni sen. Kenties pudotin sen tai unohdin jonnekin.”

”Et lukenut riviäkään, mutta hävitit kirjan?”

”Niin.”

”Eikö isäsi sanonut siihen mitään?”

”Ei sanonut...”

Laitapuolen kulkijan ulkomuodostaan huolimatta Yasu vaikuttikin äkkiä salapoliisilta. Kohautin hartioitani.

”Mutta jokin aika sitten isä pyysi sitä kirjaa, eli olen nyt pulassa.”

”Että mitä? Isäsihän se tässä on pulassa. Sietäisit saada köniisi moisesta huolimattomuudesta.”

”Huh. Anteeksi. Olen totta kai itsekin pahoillani isäni

takia. Siksi halusin heti hankkia uuden tilalle. Mutta viedessäni uuden painoksen tai eri sarjan opuksen isälle hän sanoi, että se ei ole oikeanlainen.”

Samassa muistin valkoisen sairaalahuoneen ja tippaletkussa kiinni makaavan isäni voimattoman hymyn. Niinpä, isäni ei ollut suuttunut, hymyillyt vain. Se oli sietämättömän tuskallista. Riisuin taas silmälasit tunnevyöryn vallassa ja hinkkasin linssejä raivokkaasti hihaani.

”Hankin siitä kirjasta sekä uusimman version, käytetyn kappaleen, sähkökirjan, pokkarin, kovakantisen että ensimmäisen painoksen... kaikki niin kirjakaupoista kuin netistä löytämäni versiot.”

Isä oli toistellut, ettei hänen haluamansa kirja ollut niistä mikään. Hänen silmäanalusensa olivat päivä päivältä mustemat, posket yhä pahemmin lommolla, koko mies kauttaaltaan heikompi, mutta silti hän vain pudisteli tiukasti päätään eikä suostunut ottamaan minulta kirjoja vastaan.

Käsi poskella istunut Makino koputti vaaleanpunaisilla kynsillään baaritiskiä ja hymyili.

”*Joutsenlaulua ei kuulu* taitaa olla Kaoru-kun-sarjaa. Onpa nostalgista.”

Hämmästykseni niin Yasu kuin Sugawakin nyökyttelivät Makinon sanoille.

”Oho? Oletteko te kaikki lukeneet sen kirjan?”

”Joo. Lukioaikoina.”

”Kesälomatehtävänäkö?”

”Ei vaan lukupiirissä”, Yasu vastasi kuin itsestään selvästi, vaikka näytti kaikkea muuta kuin lukupiiri-ihmiseltä.